א) איבעיא להו נסכים הבאים בפני עצמן טעונין שירה או אין טעונין שירה כיון ב)דאמר ג) [רבי] שמואל בר נחמני א"ר יונתן מנין שאין אומרים שירה אלא על היין ג) [וכו'] אמרינן או דלמא על אכילה ושתיה אמרינן אשתייה לחודה לא אמרינן: ג)ת"ש ר' יוסי אומר מגלגלין זכות ליום זכאי וכו' האי שירה מאי עבידתיה אילימא דעולת חובה מי הוה (א) בשבעה עשר בתמוז בטל התמיד ואלא דעולת נדבה והא תני רב מרי בריה דרב כהנא דלא צריכא אלא לאו דנסכין אמר רבא ואיתימא רב אשי ותסברא שירה דיומיה 1לה' הארץ ומלואה 2וישב עליהם את אונם בשירה דארבעה בשבא הוא אלא איליא בעלמא הוא דנפל להו בפומייהו והא עומדים על דוכנן קתני כדריש לקיש דאמר ר"ל אומר שירה שלא על הקרבן א"ה בנסכים נמי לימא נפיק מיניה חורבא: גופא ר' יוסי אומר מגלגלין זכות ליום זכאי וכו' בראשונה במוצאי ה)שביעית מי משכחת לה והכתיב 3בעשרים וחמש שנה לגלותנו בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר איזו היא שנה שראש השנה בעשור לחדש הוי אומר זה יובל ואי ס"ד בחד בשבוע חרוב מחד בשבוע לחד בשבוע תמני לחד בשבוע אחרינא ד) חמש עשרה הויין אמר רבינא בארבע עשרה שנה אחר שנה שהוכתה העיר א"ה בעשרים וחמש שנה עשרים ושש הויין דאמר מר גלו בשבע גלו בשמונה גלו בי"ח גלו בי"ט משב ועד תמני סרי חד סרי וחמש עשרה עשרים ושית הויא אמר לך רבינא ולדידך מי ניחא מכדי גלו נמי בתשע עשרה משב ועד תשסרי תרתי סרי וארבע סרי עשרים ושית הויין אלא מאי אית לך למימר לבר משתא דגלו בה לדידי נמי לבר משתא דגלו בה מכל מקום תשסרי לרבינא קשיא מי סברת שלש גליות הוי גלו בשבע לכיבוש יהויקים שהיא שמונה לנבוכד נצר גלו בשמונה עשרה לכיבוש יהויקים שהיא תשע עשרה לנבוכד נצר ו)דאמר מר שנה ראשונה ה) כיבש נינוה שניה

נסכים הבאין בפני עצמן. כגון שהביאו היום קרבן ליבור ולא הביאו נסכים עמו והביאום למחר דאמר מר (מנחות מד:) מנחתם ונסכיהם אפי' למחר: **אכילה ושתיה.** קרבן ונסכים: **והא תני רב מרי בריה דרב כהנא.** לעיל ב) דאין עולת נדבה טעונה שיר שהרי אין זמנה קבוע: **ותסברא.** דלשם שירה אמרו באחד בשבת: **נפיק מיניה חורבא.** דאתי למימר כי היכי דנסכים הבאים בפני עצמן רשות נסכים הבאין עם הקרבן נמי רשות: **לגלותנו.** גלות יהויכין והחרש והמסגר ויחזקאל היה מהם (ב): **יובל.** ראש השנה שלה ביום הכפורים דתוקעין ב"ד בשופר ונפטרים עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן ואז נראית שהיא יובל. אלמא שנת היובל הוה בשנת י"ד לחורבן הבית וקס"ד בהדי שתא דחורבן קאמר ויובל הוא לעולם במוצאי שביעית דשנת מ"ט שביעית היא: **ואי ס"ד במוצאי שביעי' חרוב.** היכי משכחת לה י"ד ו) לבהדי דתיהוי במוצאי שביעית אחד בשבוע וכו' ז): **אחר שנה.** וכי חשבת ט"ו שנים משנת היובל למפרע משכחת חורבן במוצאי שביעית שהיא שנת ל"ו למנין יובל זה: **אי הכי.** דבשנת ט"ו לחורבן הוי ההיא נבואה כ"ו לגלות יהויכין הואי: **דאמר מר גלו.** ישראל עם יהויכין: **בשבע.** בשנה שביעית לכיבוש יהויקים: **גלו בשמונה.** כלומר שאותה גלות היתה בשנה שמינית למלכות נבוכדנצר דשנה שניה למלכותו כיבש יהויקים כדמפרש לקמן ח): **גלו בי"ח.** עם צדקיהו והיא היתה חרבות ירושלים והיא היתה שנת י"ח לכיבוש יהויקים והיא שנת י"ט לנבוכדנצר: **משב ועד תמני סרי.** משנה שביעית שהוא גלות יחזקאל עד תמני סרי שהוא חורבן הבית חד סרי לבהדי שתא דגלה בה יחזקאל ולבר משנת החורבן דמנינו לה בהדי הנך דמחורבן ועד יובל ותמיסר דמחורבן ועד יובל עם שנת החורבן ושנת היובל אשתכח דכ"ו הוו מהשתא ט) דגלו בה ועד יובל והיכי אמר יחזקאל בעשרים וחמש לגלותנו היה יובל וס"ד דבהדי שתא דגלו י) קאמר: **ולדידך.** דבעית למימני לשנת החורבן בהנך ארבעה עשר מי ניחא: **מכדי גלו נמי בי"ט.** דס"ד דהאי מתרץ דג' גליות הוו דהא דתני גלו בי"ח ובי"ט הוו שני גליות וסבר ט) דבשמונה ס) עשר הוה חורבן וכי מנית נמי ארביסר לבהדי שנת חורבן ושנת היובל משכחת לה עשרין ושית (ג) בגלות יהויכין שהיתה בשנת שבע ולבהדי שתא דגלו בה: **אלא מאי איכא לך למימר.** האי דקאמר יחזקאל בעשרים וחמש לגלותנו: **לבר משתא דגלו בה.** יהויכין ויחזקאל י): **מ"מ תמסרי לרבינא קשיא.** דהא ודאי בגלות האחרון היה החורבן וכיון דאמר רבינא תמיסרי שנים עד היובל ומגלות יהויכין ועד שנת חורבן שהוא בי"ט הוו חד סרי לבר משתא דגלו בה ולבר שנת החורבן ותמיסרי הא עשרין ושית: **מי סברת ג' גליות הוו.** הש"ס הוא דקא מתרץ דהאי דאמרן לעיל גלו נמי בתשסרי לאו מלתא היא דחד גלות הוה דבשמונה עשר לכיבוש יהויקים הוו חרבות ירושלים שהיא תשעה עשר לנבוכדנצר הלכך משב ועד תשעה עשר לבר משתא דגלו בה יהויכין ויחזקאל ולבר שנת החורבן וט"ו עם שנת החורבן ושנת היובל הרי כ"ה: **דאמר מר.** בסדר עולם: ט)**כיבש יהויקים.** לאו גלות הוא דלא הגלה שום אדם אלא כבשו לעבד תחתיו ועבדו שלש שנים כדכתיב (מלכים ב כד) ויהי לו יהויקים עבד שלש שנים וישב וימרד בו ג' שנים כדכתיב בדניאל בתחלתו בשנת שלש למלכות יהויקים עלה ע) נבוכדנצר ירושלים ומגילא בסדר עולם אפשר לומר כן והלא לא מלך נבוכד נצר עד שנה רביעית ליהויקים דכתיב (ירמיה כה) הדבר אשר היה על ירמיהו על כל עם יהודה בשנה הרביעית ליהויקים היא השנה הראשונית לנבוכד נצר אם כן מה תלמוד לומר בשנת שלש [דניאל א] למרדו יא) שהיא שלישית לכיבושו והוליכו לבבל והמליך יהויכין תחתיו וכתיב בסוף דברי הימים [ב לו] ולתשובת השנה וגו' אלמא בשנת שבע לכיבוש ראשון של יהויקים גלה יהויכין וכתיב בסוף מלכים [ב כד] ויגל אליו יהויכין מלך יהודה וגו' אלמא שביעית לכיבוש יהויקים היא שמינית למלכות נבוכד נצר
והיינו

נסכים הבאים בפני עצמן טעונין שירה או לאו. פי' יג) נסכים מקרבן ציבור שלא הקריבו ביומו ולמחר מקריבין כדדרשי' (מנחות דף מד:) ומנחתם עד עשרה ימים וליכא לפרושי אם המנדב אדם מנחת נסכים יג) דלאפי' הביאו קרבן חובה קרבנו אין טעון נסכים ומיירי ודאי שמקריבה ביום אבל מקריבה בלילה [הא] א"ר אלעזר מה כפרה ביום אף שירה ביום: **ותסברא** שירה דיומיה לה'. ואי נמי נסכים הבאים בפני עצמן טעונים שירה היינו שיר של יום יד) שמביאין אותו ולא שיר שהיה ראוי ביום הבאת קרבן:

מחד בשבוע לחד בשבוע. למפרע קחשיב ט"ו שנה:

אמר רבינא. בי"ד אחר שנה שהוכתה העיר ס) [דהיינו] בשנת ט"ו לחורבן אז היה יובל:

אי הכי. דהוה שנת ט"ו לחורבן עשרין טו) וה' הויין כ"ו הויין דאמר מר גלו בז' פי' בז' לכיבוש יהויקים שכיבש בד' למלכותו והוא מלך י"א שנה ובאותה שנה הרג ע) יהויקים והמליך יהויכין בנו ג' חדשים ולתקופת השנה באותה שנה הגלהו לבבל והחרש והמסגר ואז היה גלות דיחזקאל: גלו בי"ח לכיבוש היינו כשהוכתה העיר:

משבע שגלו בה עד תמניסר שחרבה העיר. בלא תמניסר עצמו שהוא מנין פ) דט"ו חסר דשנה שביעית שגלו בה היא היתה שנה אחרונה ליהויקים ושוב מלך לצדקיהו י' שנים לפני שנת החורבן וט"ו כ"ו הויין בשלמא אי אמרינן די"ד שנה לחורבן עצמו קאמר ניחא די"ד וי"א הם כ"ה אלא כיון דאמר דהוה שנת ט"ו קשיא ומלית לשנויי דשנה שגלו בה היא היתה שנה ראשונה לצדקיהו וליכא אלא י' שנים מן הגלות עד שנת של חורבן אלא קים ליה דאינו כן דהגלות היה באותה שנה צ)שמינית ליהויקים א"כ איכא אחד עשר שנה:

ולדידך מי ניחא. מכדי גלו בי"ט שנה והיינו כשהוכתה העיר מז' עד י"ט י"ב הוו וארבסרי כ"ו הויין ומאי למיפרך לפי שיטתן שהיה סבור די"ח וי"ט שני גליות דא"כ היכי מתוקמא אי הוכתה בי"ח לא הוכתה בי"ט ואין להקפיד דסוגיא בעלמא הוא ולמסקנא ניחא:
הוה

מסורת הש"ס

א) [לעיל יא. כריתות לה.], ב) לעיל יא:, ג) סדר עולם פ' כה, ד) [במדבר כט], ה) [דף יא:], ו) צ"ל בהדי שתא דחורבן דתיהוי מולאי צ"ק, ז) [ע"ב], ח) כס"א: משתא, ט) צ"ל בתשעה, י) שייך [לע"ב, כ) צ"ל בה, ל) צ"ל דלאפילו אם הביאו עם קרבנו אין טעון הנסכים שירה ומיירי כו' צ"ק, מ) צ"ק, נ) [נהרג צ"ק], ס) [ממנין צ"ק], ע) צ"ל שמינית.

* * *

תורה אור השלם

1. לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: תהלים כד א
2. וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ: תהלים צד כג
3. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְיָ וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה: יחזקאל מ א

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' חובה מי הוה הא בשבעה: (ב) רש"י ד"ה לגלותינו וכו' מהם הס"ד ואח"כ מ"ה זה יובל: (ג) ד"ה מכדי וכו' מגלות יהויכין:

* * *

רבינו גרשום

נסכין הבאין בפני עצמן כדאמרינן במס' מנחות (דף מד:) האומר הרי עלי יין לא יפחות מג' לוגין: [או דלמא] על אכילה ושתיה: דמובח על זבח הקרב עם נסכיו: [והתני רב מרי על עולותיכם וגו' אלא לאו דנסכין (הבאין) בפני עצמן א) דבטל תמיד]: אי הכי כיון דאי בעי מצי למימר שירה שלא על הקרבן לימא נמי אנסכים: נפיק מינה חורבא. דסברי דדינא דנסכין לא מצו קריבי אלא ע"י שיר [ואי ליכא לויים לא הוו מקרבי להו ואינהו לא בעו שיר: בעשרים וחמש שנה לגלותינו. לגלות יכניה ארבע עשרה שנה אחרי אשר הוכתה העיר לגלות צדקיה: שראש השנה שלה בעשור דלא אשכח שום ר"ה דהוי בעשור אלא יובל ביוה"כ: אלמא בשנת י"ד יובל הוא: ואי ס"ד בחד בשבוע חרוב מחד בשבוע עד לחד בשבוע תליתאי הרי ט"ו הוו ולא איקלע יובל עד שנת ט"ו אלא שים מדאמר קרא בי"ד שנה ותו לא וההיא הוה יובל לא משכחת לה דחרוב הבית אלא בשנה שניה לשבוע ואישתכח דאתא יובל בי"ד שנה: אמר רבינא לעולם בחד בשבא חרב ודקא קשיא לך לא איקלע יובל עד ט"ו תרין הכי י"ד שנה אחר שנה שהוכתה דהוו להו ט"ו בהדי ההוא שנה שהוכתה]: אי הכי כיון דחשבת י"ד בר מההיא שתא דחרוב: עשרין ושית הויין והא כתיב בכ"ה שנה: דאמר מר גלו בז' גלו בח' לאחר ז' שנים שגלה יהויקים גלה (ורגלה) יחזקאל [עם] יכניה [גלו בי"ח לאחר גלות יהויקים גלו עם צדקיהו וחרוב הבית]: משב. כשגלה יכניה ועד י"ח כשחרב הבית י"א שנה וש"ו כדאוקמת אחר שנה שהוכתה העיר דהיינו כ"ו וקרא אמר בכ"ה לגלותנו אלא וראי י"ד הוו ותו לא דהוה להו כ"ה שנים. אמר לך רבינא ולדידך דתריצת הכי בי"ד מי ניחא דליהוו כ"ה שנים ותו לא מיכדי גלו [נמי בי"ט ובעל כורחך הוי כ"ו אלא מאי אית לך למימר דליהוו כ"ה ותו לא לבר משתא דגלו בה דלא חשיב (ורבצר) ההיא שנת י"ט דגלו אלא י"ח ולא הוו אלא י"א וי"ד דהוו כ"ה: לדידי נמי. קא חשיב י"ד לבר מההיא שתא דגלו בה דמשפי לה: מ"מ גלו בי"ט לרבינא קשיא דאי חשיב י"ד דהוו ט"ו ולבתר הכי י"ד הויין כ"ו: מטפי: אמר לך רבינא מי סברת ג' גליות הואי דקאמר משב ועד י"ח ומשב ועד י"ט לא הוו אלא שתי גליות דהאי דקאמר גלו בי"ח גלו בי"ט היינו חדא שתא והאי דקאמר (ליה מי סברת) ג' גליות ולא אמר ד' גליות משום דאיהו לא קא איירי בה' אלא משב ועד י"ח ומשב ועד י"ט קאמר ליה מי סברת ג' גליות גלו: גלות [יהויכין] בשבע לכיבוש יהויקים שהיא שמינית [למלכות] נבוכדנצר וגלו בגלות צדקיהו בי"ח לכיבוש

* * *

עין משפט נר מצוה

ס א מיי' פ"ו מהלכות תמידין הלכה ח ופ"ג מהל' כלי מקדש הל' ג:
סא ב מיי' פ"י מהל' שמיטה ויובל הלכה ג ד:

* * *

מוסף רש"י

שניה עלה וכיבש יהויקים. קראי קא דריש בסדר עולם, כתיב בהאי קרא בספר דניאל בשנת שלש למלכות יהויקים בא נבוכדנצר בירושלים ויתן ה' את יהויקים בידו, אפשר לומר כן והלא לא מלך אלא בשנת ארבע ליהויקים, שנאמר בספר ירמיה (מה) הדבר אשר היה בשנת הרביעית ליהויקים היא שנה הראשונה לנבוכדנצר, אלא מה ת"ל בשנת שלש למלכות יהויקים בשנת שלש למרדו, לאחר שכיבשו עבדו שלש שנים ומרד בו, שנאמר (מ"ב כד) ויהי לו יהויקים עבד שלש שנים וישב וימרד בו, ולמדך כאן שעמד במרדו שלש שנים, הרי שש שנים לכיבושו, ובשנת האחת נמסר בידו והרגו ונתקיים בו קבורת חמור יקבר, והמליך את יהויכין בנו תחתיו וגלו לו לבבל, אמרו לו יועציו האב מרד כך והמלכת בנו, מתלא אמרן מכלבא בישא גוריא טבא לא נפיק, חזר עליו לתשובת השנה והגלהו והמליך לדקיהו, וכן כתיב בספר מלכים בסופו, נמצאת גלות יהויכין בשנת שבע לכיבוש יהויקים והרי הכתוב קורא אותה בשנת שמונה למלכות נבוכדנצר בספר מלכים בסופו, למדנו שבשנה שניה למלכותו כיבשו (מגילה יא:). **במוצאי שביעית מי משכחת לה.** ראה רש"י ע"ז ט: גירסא אחרת. **שנת חמשים עולה לכאן ולכאן.** שנת היובל ושנה ראשונה של שמיטה (ר"ה ט.). שנת היובל היא מיובל שעבר ומונין אותה שנה אחת ליובל הבא (לקמן כד:). **ארבע משמרות עלו מן הגולה.** בבית שני והשאר לא עלו, שהרבה מישראל נשארו ולא רצו לעלות (תענית כז.). **פשחור ואימר.** ומכאן לי דפשחור לא כתיב גבי כ"ד משמרות (שם, ועי"ש בהגהות הב"ח). **וחלקום לכ"ד משמרות.** ומכנו כתר של כל אחד ואחד בחלק (שם:). **בללום ונתנום בקלפי.** כתבו על כ"ד פתיסות קלף ראשי משמרות שחלקו מאותן ד' (שם). **בא ידעיה.** משמרה של ידעיה בא אחד מכן ונטל חלקו וחלק ה' פתיסות קלף דהוו לאו פש, ומי שהיה עולה בידו ראשון היה לשנת ראשונה, שנסדר שהיו עולין בידו זו אחר זו כך היו שובדין בבתיהמיהן זו אחר זו (שם).

* * *

שיטה מקובצת

א) אבעיא. עי' תוס' מנחות (מד ע"ב): ב) דאמר רבי: ג) היין. עי' תוס' פסחים (דף קז.): ד) אחרינא המיסר תיבת חמש נמחק הני חמיסרי הויין תיבת עשרה נמחק: ה) כיבש. עי' ערוך ערך גל: ו) י"ד בהדי שתא דחורבן דתיהוי במוצאי שביעית מחד בשבוע: ז) וכו'. ס"א מחד שבוע לחד שבוע למפרע קא חשיב ט"ו שנה משנת היובל עד החורבן: ח) דגלו כ"ה עד היובל קאמר: ט) וסבר דבהתשעה תיבת דבשמונה נמחק: י) ויחזקאל קאמר לדידי נמי דאמינא חמשה עשר משנת י"ח שחרב הבית בה עד יובל משכחת לה כ"ה לבר משתא דגלו בה יהויכין ויחזקאל: יא) למרדו רשלשה שנים מרד ועלה עליו בשנה שלישית למרדו שהיא: יב) פי' בקונטרס נסכים: יג) נסכים. גליון דהא יחיד אף בנסכים דקרבן חובה אין טעון שיר כ"ש רנרבה. ר"י ז"ל: יד) יום הנסכים שמביאין: טו) עשרין ושיתא הויין תיבות וה' הויין וכ"ו נמחק:

א) נראה דחסר כאן וצ"ל דליכא למימר דאמרו שירה על נסכי התמיד דהא לבר בעל התמיד.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones